

ТЫЗЭКЪОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№№ 84 — 85 (23014)

2024-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

ЖЪОНЫГЪУАКІЭМ и 18

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

Мажь

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Тыгъуасэм инепэрэ шыхъатых

Непэ музейхэм я Дунэе мафэ хагъэунэфыкы. 1977-рэ илъэсым музейхэмкӀэ кӀэралыгъо зэфэшхьафхэр зыхэхьэрэ Советым иигъэкӀотыгъэ я 11-рэ зӀукӀэ Москварэ Ленинградрэ ачыкӀуагъ. Непэрэ мафэм ихэгъэунэфыкы ащ щызэдаштэгъагъ.

КъокыпӀэм и музей

АР-м и ЛъапкӀэ музей

Адыгъэап

ИлъэсипшӀ пчӀагъэхэм музейхэр блӀкыгъэм исаугъэт закхӀоу, цыфхэр кӀохӀу экскурсием едӀухэмэ икхуштӀу алытӀыгъ. Ау ащ фӀдӀэ лӀфшӀакӀлӀэр джырӀэ уахтӀэм диштӀажырӀэп. Непэрэ музей цыфхэм нахь афызӀухыгъӀу, лӀф адишӀэшӀоу, нахьыбӀэ кызызрищӀ-лӀным ыгъӀгумӀкӀӀу, ащ пае лӀфхӀабзӀэ зэфэшхьафхэр зехищӀшӀухӀу щытын фае. НэмыкӀӀу кӀэпӀон хъумӀ, пшӀэрыль шхьалӀу илӀэр культурнӀэ кӀэныр кылухӀ-мӀэн закхӀор, е а зы кӀэгъӀӀӀэгъоныр илъэс пчӀагъэхэм ыгъӀӀӀӀӀӀӀӀ арӀӀ, музей пӀӀпчӀ цыфӀу кӀеуалӀӀӀэр нахьыбӀэ зышӀыштӀ проект гъӀшӀӀӀӀӀӀӀӀ ыгъӀ-цӀкӀӀӀӀӀ фае.

Мыш фӀдӀэ зӀэхӀкыныгъэхэр Урысы-ем ит музейхэм зӀрящӀкӀагъэм кӀӀӀ-лыгъом гу щылытагъ ыкӀи ащ екӀӀӀӀ-кӀӀӀӀ кыфигъотынхэм пае УФ-м культурӀмкӀӀэ и МинистерствӀэ проектӀу «Музейные маршруты России» зыфи-лӀӀӀӀ ыштагъ. Ащ кыдыхӀӀӀӀӀӀӀӀ зӀӀӀӀӀӀӀӀӀ мазӀ кӀӀӀ зӀӀӀӀӀӀӀӀӀ хъун-хэмкӀӀ шӀыкӀӀӀӀӀӀ зыфӀӀӀӀӀ ыльӀӀӀӀ-щӀыр, шӀӀӀӀӀӀӀӀ инӀӀӀӀӀӀӀӀ ялӀыты-гъӀу, щызӀӀӀӀӀӀ.

— Ары, музейхэм япшӀӀӀӀӀӀ шхьа-лӀӀ блӀкыгъэм ишыхъат пкыгъом ищы-пӀӀ теплӀӀэ мыкӀӀӀӀӀ кӀаухъумӀӀӀӀ, лӀӀӀӀӀӀӀӀ тарихьыр алыгъӀӀӀӀӀӀӀӀ. Ау кӀӀӀӀӀӀӀӀӀ закхӀо бгъӀӀӀ-гъӀӀӀ непэрэ ныбжыкӀӀӀӀ кызызпӀӀӀ-лӀӀӀӀӀӀӀӀ пӀӀӀӀӀӀӀӀ. ЗыгорӀуштӀӀу ашӀӀ-гъӀшӀӀӀӀӀӀ хъуным пае мультимедийнӀэ технологиӀӀӀӀӀ джы ачӀӀӀӀӀӀӀ, теат-рӀӀӀӀ зыхӀӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ащызӀӀӀӀӀӀ, е нэмыкӀ лӀфхӀабзӀӀӀӀ ащырагъӀӀӀӀӀ.

(ИкӀӀӀӀ я 3-рӀэ нӀкӀуб. ит).

Адыгэ Республикэм щыпсӀухӀу ыкӀи ихьакӀӀӀхӀу лытӀӀӀӀыгъэ зыфӀӀӀӀӀхэрӀр!

Я XIX-рӀэ лӀӀшӀӀӀгъум щыӀӀӀгъэ Кавказ заом хӀӀӀӀӀӀӀӀӀ афӀӀӀӀӀыгъэ шхьыгъо-шӀӀӀжӀ МафӀр 2024-рӀэ илъэсым жьоныгъуакӀӀм и 21-м Адыгеим щыхагъӀӀӀӀӀӀӀ.

Я XIX-рӀэ лӀӀшӀӀӀгъум щыӀӀӀгъэ Кавказ заом хӀӀӀӀӀӀӀӀӀ афӀӀӀӀӀыгъэ шхьыгъо-шӀӀӀжӀ МафӀм епхыгъэ митинг-реквиемыр Адыгэ Республикэм и ТеатралӀнӀӀ обьединение (Пушкиным иур., 179) пчыхъэм сыхъатыр 6-м щыкӀӀӀӀ.

ЛӀфхӀабзӀӀм шхуӀӀӀӀӀӀӀӀ шхукъетӀӀӀӀӀӀӀ.

ЗӀӀӀӀӀӀӀ комитетыр

Хэгъэгум фэшъыпкъэхэу апсэ атыгъ

ыпсэки дзэкълукъушлэ шъыпкъэу цытыгъ. Чэчэн зэпэуцужьми хэлэжъагъ ыкли къралыгъо тын лъаплэу «За отличие в охране общественного порядка» зыфилоэр кърфагъэшъошагъ. Апшэрэ дзэ команднэ училищыр кызеухым ыуж илэситфырэ кълукъур ыхьыгъ, нэужым хэгъэгу клоц! лфхэмккэ кълукъухэм ахэтэу пенсиом оклофэ лэнэтлэ зэфэшъ-хьафхэр ыгъэцэклагъэх. Хэгъэгуафкыгъэ дзэ операциер рагъэжъагъэу зы-зэхехым, рэхватэу цысын ыльэкыгъэп, и Хэгъэгу кълукъухэм ыпэ ригъэшъыгъ ыкли ар ипшэрылэу ыльытагъ. Тиуна-гъоклэ члэнэгъэшхо тшыгъэ, кърфагъэ-шъошэгъэ тын лъаплэу нелэ кытатыжъы-гъэм тэрклэ мэхъанэшхо ил. Зерихэгъэ лыхъужьныгъэр хъаулыгъ зэрэмыхъу-ар ишыхъат, — кылыагъ Маринэ.

Лыгъэ зэрэпхэлъын, уихэгъэгу шлу зэрэплэгъун фаемккэ джащ фэдэ цыфыр ныбжыккэхэм цысэ афэхуытх.

ЮШЫНЭ Сусан.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

В. М. Резник медалэу «Адыгеим и Щытхузехъ» зыфилоэр фэгъэшъошэгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэ-гъэ ин дэдэу щырилэхэм апае медалэу «Адыгеим и Щытхузехъ» зыфилоэр Резник Владислав Матус ыкьом — Урысые Федерацием и Федеральнэ Зэлуклэ и Къралыгъо Думэ идепутат фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу КЪУМПИЛ Мурат

к. Мыекыуапэ, жьоныгуаклэм и 16, 2024-рэ ильэс N 58

Хэгъэгуафкыгъэ дзэ операцием зипшэрылэхэр щызыгъэцэккэзэ хэклодэ-гъэ дзэклолхэм кърфагъэшъошэгъэ къралыгъо тын лъаплэхэр ялахыл гупсэхэм Мыекыопэ кълэ администрацием тыгъуасэ царатыжъыгъэх.

лофтхъабзэм хэлэжъагъэх Мыекыуапэ имэрэу Геннадий Митрофановыр, ащ игуадзэу, ветеранхэм якълэ Совет итхъаматэу Юрий Томчак, Мыекыуапэ идзэ комиссарэу Алексей Санташовыр, зыпсэ зыгъэтылгыгъэхэм ялахылхэр.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным иунашъоклэ лыхъужь-ныгъэу ыкли псэемыблэжъыныгъэу кър-хэфагъэхэм афэшлэ зидунай зыхъожъыгъэ капитанэу Шхъапплэкьо Ричард, младшэ сержантэу Дмитрий Макаровым, рядовойхэу Александр Кузнецовым ыкли Константин Аминовым Лыхъужьныгъэм иорден кърфагъэшъошагъ. А тын лъаплэр

Геннадий Митрофановым зыпсэ зыгъэ-тылгыгъэхэм ялахылхэм аритыжъыгъ.

Кълэм ипашэ зэрэхигъэунэфкыгъэм-ккэ, тидзэклолхэм зерифэшъуашэу я Хэгъэгу кълукъур фахыгъ ыкли ащ ищынэгъончъагъэ апсэ фатыгъ. Джи ахэм яшлэжэ егъашлэм тыгухэм зэрары-лгыштыр кыыхигъэшъыгъ.

— Гушылэ пытэу атыгъэм тетхэу тилыхъужьхэм я Хэгъэгу кълукъумагъ. Ахэм лыгъэу ыкли псэемыблэжъыныгъэу зэрэхъагъэр тцыгъушъэцтэп. Члэнэгъэ-шхо зышлыгъэ лыхыл-гупсэхэм тэри тадэшъыгъо, — кылыагъ Геннадий Митрофановым.

Хэгъэгуафкыгъэ дзэ операцием хэклодагъэхэм ащыцэу Шхъапплэкьо Ричард иунагъуи мы лофтхъабзэм кър-клолагъ. Ащ ипшашъэу Хъапккэ Маринэ гушылэгъу тыфэхуыгъ.

— Сятэу Шхъапплэкьо Ричард ыгукли

Егор Сегреев

Лъэпкъым уикъэлэмккэ уфэлэжъэныр

Совет хабзэм ихъатырккэ адыгэхэм мэхъанэ зилэ щылэныгъэ лъэбкыу дахэхэр ашыгъэх. Ахэм ащыщ жьоныгуаклэм и 15-м, 1934-рэ ильэсым тхаклохэм яорганизацие изэхэцэккэ комитет щылэ зэрэхуыгъэр. Ащ тхъаматэу илагъэр Кларэцэ Тембот, пшэ-дэкижъ зыхырэ секретарэу агъэнэфэгъагъэр Хъаткьо Ахьмэд. Тешлагъэ щымылэу ар РСФСР-м итхаклохэм я Союз и Адыгэ кьутамэ хуыгъэ.

Т. Кларэцэмрэ А. Хъаткьомерэ СССР-м итхаклохэм ялэрэ Всесоюзнэ зэфэсэу Москва щыкълугъэм илофшлэн хэлэжъа-гъэх. Анахъэу аналэ зытетыгъэр зэчий зыхэлъ ныбжыккэхэр тхэнымккэ кыхэгъэцэгъэнхэр ыкли ятворческэ кълучлэ гъэпытэгъэнымккэ аделэгъэныр.

1936-рэ ильэсым тыгъэгъазэм Адыге-им итхаклохэм ыкли ашугхэм ялэрэ

зэфэс щылагъ, ащ литературэм илофыгъо-хэм щатегушылагъэх. Я 30 — 40-рэ ильэс-хэм организацием исатырхэр тхэкло ыкли усэкло ныбжыккэхэм кълушъагъэх, ахэм ащыщыгъэх А. Еутыхыр, Къ. Жанэр, Д. Кэстанэр, Ю. Лъэустэныр.

Хэгъэгу зэошхом илэхъан адыгэ тхаклохэм ащыщхэр лашэр алыгъэу пыим езэуагъэх, дзэ гъэзетхэм якорреспон-дентэу лф ашлагъ, Родинэм пае зыпсэ зытыгъэри маккэп... Тинасыпккэ, фа-шизмэм теклуагъэх.

1967-рэ ильэсым РСФСР-м итхаклохэм я Адыгэ кьутамэ нэмыкыцлэ фашыгъ — РСФСР-м итхаклохэм я Союз и Ады-гэ тхэкло организаций. Аужырэ уахътэм Адыгеим итхаклохэм я Союз хуыгъэ. Республикэм итхэкло организацие лъэпкэ литературэм изэтеуцон илахышхо хиль-хъагъ. Ар щылэ зыхуыгъэм кышгъэгъэ-

жъагъэу исатырхэм заушугъ, прозаик ыкли усэкло лэуж зэфэшъхъафхэр илэ хуыгъэх. Ахэм ятворческэ гъэхъагъэхэм яфэшъошэ уасэ кърфашыгъ. СССР-м и Къралыгъо шлухъафтын апэрэу Темыр Кавказым итхаклохэмккэ Т. Кларэцэм, СССР-м ыкли РСФСР-м я Къралыгъо премиехэр И. Мэцбашлэм кърфагъэшъо-шагъэх. Бэмэ щытхууцлэхэу «Урысыем культурэмккэ изаслуженнэ лфышл» ыкли «Адыгеим инароднэ тхаклы» зыфилохэрэр кълэлэжыгъ.

Адыгэ Республикэм итхаклохэм я Союз иправление итхъаматэр УФ-м лфшлэ-нымккэ и Лыхъужъэу, Адыгеим, Къэ-бэртэе-Бэлыкъарым, Кърэцэе-Черкесым инароднэ тхаклоу, УФ-м ыкли Адыгэ Республикэм япремиехэм ялауреатэу Мэцбашлэ Исхъакъ.

Адыгеим итхаклохэм ащыщыбэм ор-

денхэр ыкли медальхэр кърфагъэшъоша-гъэх, ахэр лъэпкъым итхаклох ыкли иусаклох, литературэм ыльэныккыоккэ Къралыгъо премиер къэзылэжъыгъэх, Адыгеим ыкли Урысыем культурэмккэ изаслуженнэ лфышлэх. 2004-рэ ильэсым Адыгэ тхэкло организацием ыныбжэ ильэс 70-рэ зэхъум, республикэм итын анахъ лъаплэу «Адыгеим и Щытхузехъ» зыфилоэр медалыр кърфагъэшъошагъ.

АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ краеве-денимерэ литературэмрэккэ иотдел мэфэккэ тхылъ къэгъэлэгъэон «Служить своим пером народу» ылоу кышгъэгъа-зырыгъ ыкли кышчызэлуахыгъ. Ар Ады-геим итхаклохэм я Союз зызэхашагъэр ильэс 90-рэ зэрэхуыгъэм фэгъэхыгъ ыкли ащ епхыгъэ тарихыр кккэу нэм кыккэзгъэуцорэ, мэхъанэ зилэ хэутыгъэ тхыгъэхэр, тхылъхэр зышыгъэфедэгъэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Ныбджэгъу лъаплэхэр!

2024-рэ ильэсым иятлонэрэ мэзих телытэгъэ кккэтхэгъу уахътэр маккэ.

Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэр» кызыт-хыкы зышлоуигохэр мыщ фэдэ уасэккэ ащ Урысыем и Почтэ икьутамэхэм ащыккэтхэ-ишъуытхы:

Индексэу П4326-р:

зы мазэм — сомэ 207,57-рэ;
мэзитлум — сомэ 415,14-рэ;
мэзицым — сомэ 622, 71-рэ;
мэзиллым — сомэ 830,28-рэ;

мэзитфым — сомэ 1037,85-рэ
мэзихым — сомэ 1245,42-рэ.

Фэгъэкккэ зилэ кунхэм апае индексэу П3816-р:

зы мазэм — сомэ 204,14-рэ;
мэзитлум — сомэ 408,28-рэ;
мэзицым — сомэ 612, 42-рэ;
мэзиллым — сомэ 816,56-рэ;
мэзитфым — сомэ 1020,07-рэ
мэзихым — сомэ 1224,84-рэ.

Шъугу къэдгъэккыжъын, джащ фэдэу лфшлалэхэм гъэзетыр къратхыкышъуыт — сомэ 240-рэ ащ ыуасэр, илэхъаным кызыщыдэккырэ мафэхэм афэтицэжъышъуыт, ащ пае ипчъагъэккэ ар экземплар 15 е нахъыбэн фае.

Ежъ-ежъырэу къралохэзэ зыштэжъышъуытхэм апае тигъэзет мэзихым ыосэцтыр сомэ 150-рэ, ар редакциер зычлэ унэр ары зычлахыжъышъуытхы.

Джащ фэдэу «Адыгэ макъэм» исайт шъушыккэтхэн шъульэккышъуыт шъууиунэмэ шъуарымыккэу.

«Онлайн-подписка» зыфилоэр гушылэхэм шъуателунккэмэ, почтэм инэклубгъоу ар зыщызэшлоушъуышъуытхы шъууишъуыт, итхакъэм шъуурыгъуазэзэ кър-барэу ищыклагъэр ижъугъэгъусэмэ, зы чыллэ ишъуыцэу ыккэ ишъуыжъынышъуыт, гъэзетым шъууишъуытхы.

Исэнэхьат фэшъыпкъ

Жьоныгуаклэм и 19-м фармацевт лофышлэм и Мафэ Урысыем шыхагъунэфыкы. Мы мэфэклым провизорхэм, фармацевтхэм, технологхэм афэгүшлэхэ хабзэ. Илэс 30-м кыклоцл аптекау N 1-м лоф шызышлэрэ Ереджэбыкы Фатимэ зылүдгэклагъ, илофшлэн зыфэдэр кьедгэлотагъ.

Фармацевт сэнэхьатым епхыгъэ мэфэкыр зыфэлорышлэрэ кьэралыгъом хэхьоныгъэ ышлынымкы ыкы цыфхэм япсауныгъэ кызытегъэнэгъэнымкы мыщ фэдэ лофышлэхэм мэхьанэу ялэр кыхэгъэщыгъэныр ары. А сэнэхьатым рылажэуэрэм яшлуагъэкы узыр хэзгъэжукышты уцхэр кызылэкыдгъэхьан зэрэтлэкырэм имызакъоу, сымаджэм лэзэгъу фэхьушт гуцылэ дахэу пагъохыэрэм шылэныгъабэ кьагъэнэн альэкы.

— Фатимэ зипэцэ отделыр анахь мэхьанэ зилэхэм ащыц. Сэкъатныгъэу ялэмкы куп гъэнэфагъэхэм ахэтэу федеральнэ фэгъэкълотэныгъэу кьаратыгъэм

ыпкы кыкылау лэзэгъу уцхэр сымаджэхэм кьэзытырэ отделыр ары зигугъу кьэсшырэр. Мыщ сымэджабэ кьеуаплэ, ахэм шэн зэфэшхьафыбэ ял. Ау зэ нэмылэми зы тхьаусыхэ Фатимэ ыльэныкыкы зэхэтхыгъэп. Ары паклошъ, зыгъэлсфыгъо уахътэм зылуыкыкы «сыдигъо кыдэкыжышты?» аюзэ сымаджэхэр кыкылауаплэх. Зэкълэми жабзэ ащ кьадегъоты, исэнэхьат хэшлыкы фырил. Игъом лэзэгъу уцхэр кытлэкымыхьагъэхэ зыхьукы, ар сымаджэм зэрэгъурыбгъэуштым, ыгу хэмыкылау лубгъэкыжыштын, уахътэу кызырежэщтыр зэрэлъыбгъэлэсштым тилофшлэнкы мэхьанэ илэу

щыт. Ереджыбэкы Фатимэ дэгъоу ар кыдэхьы. Кьытлолэрэ сымаджэхэр зэкълэри ешлэх, ежъхэми дэгъоу кьашлэ, шу альэгъу, зыхэт лофышлэ купми шхьэклафэ кыфашлы. Зэхэшлыкы, гукыгуныгъэ хэлъу, адыгагъэр зыпъытэу щыт, — хыгъэуэфыкыгъэ аптекау ипашэу Беданэкы Аминэт.

Кыхэгъэщымэ сшоигъу, тигушылэгъу лоф зышышлэрэ аптекау закъор ары республикэмкы лэзэгъу уц зэфэшхьафхэр зышашыхэр. Аптекау N 1-м ипашэу кызырэтлыуагъэмкы, Мыекъуапэ илэзэлэхэм зээгъыныгъэ адырлэу ящыкыгъэ препаратхэр, зэхэгъэкылуагъэхэр, дэгъэ зэфэшхьафхэр алэклагъэхэ. Ахэр анахьэу сабийхэм акышъо, аклоцл узэрлэзэщтыр атегъэпсыхьагъэх. Джащ фэдэу псы укьэбзыгъэхэр кьагъэхьазырых. Мы отделым нэбгыриплымэ лоф шашлэ.

Фатимэ фармацевт сэнэхьатыр ежъ фаеу кыыхыгъэ, ау ащ ушхьагъу гъэнэфагы фэхьугъ.

— Сянэ-сэтэхэм клэлэгъэдэжэ институтыр кызаухым, Чэчэным лоф шашлэнэу клыгагъэх. Ащ тыщыпсэуэ, сянэ ипшъэ-шъэгъухэм ащыцэу Жаннэ мы сэнэхьатым рылажэуштыгъ, ащ бэрэ гуцылэгъу сыфэхьуштыгъ. Сэри сыдигъуи халат фыжым сыгукы сыфэагъэу сехъуапсэ-штыгъ. Джауштыр Пятигорск фармацевтческэ институтым сычлэхьанэу тесыубытагъ. Провизорэу апшээрэ гъэсэныгъэ зээгъэгъотыгъ. Илэс 30 хъушт шлэхэу а зы чыплэм сылутэу сызылажээрэр, зы мафи сырыкыгъожьэу кы-

хэлыгъэп. Илофшлэнэу згъэацалэрэр псынклэп, ау ар кьин кысшыхьуэрэп, — гушлэзэ кьелуатэ Фатимэ.

Тигушылэгъу кызырэхыгъэщыгъэмкы, илофшлэнкы анахьэу ыгъэлъаплэрэр кьеоллэрэ сымаджэхэм цыхьэ кызырэфашырэр ары. Ахэм ащышхэр лэзэгъу уцыр ахьынэу кызырэкылохэрэм нахьэу, гуцылэ фабэ, ушый фаехэу кычлэхьэх. Зы мафэм нэбгырэ 50-м кышгъэгъагъэу 200-м нэсэу кьеуаплэхэу кыхэкы. Бэхэр мэфэныкыом поликлиникэм чэзыум кысшыхьэхэу рецептыр алыгъэу аптекау кызычлэхьэхэкы, губжыгъэм хэтхэу гуцылэ дысхэр кыралоу мэхьу.

— Ащ фэдэ чыплэхэми тарэфэ, ар шылэныгъэм изы лахь. Шыпкы, лофшлэн ужым а зэкълэри сыгукы, сшхьэкы зэсэгъэфэжыых. Ау уисэнэхьат шу плъэгъоу кыхэхьыгъэ зыхьукы, уилыплэгъу цыфхэм ящыкылагъэу зыкызырэлъагъа-зэрэр кыбгырыломэ, зэкълэри кыпфэпсынклэшт, — ело Фатимэ.

Сыд фэдизэу пшыгъэу цыфыр лофышлэм кычлэхьыгъэми, иуагъо зыхьажыкы гүлэтыплэ фэхьу, ипшыгъэ теужы. Ащ фэдэ пкъэу Фатимэ илэр ишхьэгъусэу Юрэр икълалэу Кьэплъанрэ. Ереджэбыкы Юрэ АР-м ихьарзынэщ лоф шашлэ, Кьэплъан апшээрэ юридическэ гъэсэныгъэ зэригъэгъотыгъ, ышхьэ фэлэжэжы.

Кыухым кыхэгъэжыгъэми сшоигъу, гуетыныгъэ фырилэу лоф зэришлэрэм фэшл Урысыем псауныгъэр кьэухьэмгъэнымкы иминистрэу Михаил Мурашко и Рэзэныгъэ тхып Ереджыбэкы Фатимэ кызырэфэгъэшъошагъэр. Тапэки игъэхьагъэхэм ахьау, исэнэхьат гуахьо хыгуатэу джыри илэсхьабэрэ лоф ышлэнэу фэтэлэ. Ежыи илофшлэгъухэми ясэнэхьат епхыгъэ мэфэклымкы тафэгүшлэ!

ЮШЫНЭ Сусан.

Сурэтыр Артур Лутеншлегер.

Тыгъуасэм инепэрэ шыхьатых

(Икълух).

Ау музейхэм ялофышлэбэм ащ дырагъаштэрэп. Ары нахь мышлэми, непэрэ шылэныгъэм ар шыщ хъугъэ. Адыгеими ар 2023-рэ илэсым шытыульэкылагъ. Театральнэ кьэгъэлъэгъонхэр АР-м и Лъэпкы музей шыкылагъэх. Мыгъи Тежыныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ театральнэ кьэгъэлъэгъон Хэгъэгу зэошхом иэкспозицие зычлэтым шырагъэкыкыгъ. Ар декорацие хьазыр хъугъэ, цыфхэми агу рыхьыгъ. Зыр щыт, адырэр шыс, ящэнэрэм кьекылухьэ. Анахьэу мыщ фэдэ лофшлэныр зыгу рыхьырэр артистхэр ары, — кьыддэгъошгъэ АР-м культурэмкы иминистрэ игуадзэу Кушъу Светланэ.

Лъэпкы проектэу «Культурэм» кьыдыхэлъытагъэу 2022-рэ илэсым кышгъэгъагъэу музейхэм лъэныкыуитлэмкы лэпылэгъу афэхьух, шольыр, муниципальнэ мэхьанэ зилэхэр агъэцэкълэжыых ыкы ящыкыгъэ лэмэ-псымэхэмкы зэтырагъэпсыхьэх. Мы лъэныкыомкы Адыгеимкы кьэгъэлъэгъоншлэхэр илэх. Лъэпкы проектым кьыдыхэлъытагъэу 2022-рэ илэсым Адыгэкълэ и Краеведческэ музей псэолакълэхэмкы зэтырагъэпсыхьагъ. Экспозициер нахь лъэгъупхьэ, гъэлъэгъон зышыщт апч гъэлъэгъуаплэхэр, нэфынэр ящэллагау, члагъэуагъэх, хьарзынэщым пае гучл гъэтлылыплэхэр ащэфыгъэх. Мы илэсми музейр лъэпкы проектым хэлажэ, техническэу зэтегъэпсыхьэгъэнымкы сомэ 714300-р кыфатлупшыгъэу егъэфедэ.

— «Интерактивнэ панель» зыфалорэм фэдэ кьэтцэфыгъэу музейм шагъэуцу. Тарихь пкыгъоухэу члэхэм апыл кьэ-

бархэр, фильм зэфэшхьафхэр кышчы-дгъэлъагъохэзэ тшыщт. Адыгэкълэ илэс 55-рэ мыгъэ зэрэхьуэрэм фэгъэхьыгъэуи тэгъэхьазыры. Мыщ фэдэ амалыкы цыфхэр нахь кырецаплэх, ауужырэ уахътэм кычлэхьэхэрэм япчъагъэ хэхьуагъ. Ар зыхьатырыр хьакылау кьалэм кыдахьэхэу, пхырыкыхэрэр ары. Гъэшлэгъонэу цызэбгъэлъэгъунэу дэтхэм хьытыум зыщыкылауаплэхэкы, тимужей кьегъэлъагъо. Тапэки тигухэлъыр тимужей зекло лъагъо горэ кьекылауаплэу тшыныр ары, — кьытфилотагъ Адыгэкълэ культурэмкы игъэлорышлэпэ ипашэу Напцлэкы Марыет.

2023-рэ илэсым республикэм имуниципальнэ музей 5 лъэпкы проектым хэлъагъ. Ахэр: зэшхьэгъусэхэ Жерноковхэм ащлэ зыхьырэ краеведческэ музейеу Мыекъопэ районым итыр, мемориальнэ унэ-музейеу Ц.А. Теуцожым ыцлэ зыхьырэр, тарихь-краеведческэ музейеу Красногвардейскэм шылажээрэр, Джэдэжэ район краеведческэ музейеу П. П. Тынченкэм ыцлэ зыхьырэр ыкы Советскэ Союзым и Лыхьужьэу Андырхьое Хъусенэ ыцлэ зыхьырэ мемориальнэ музейеу Шэуджэн районым итыр. Ахэр джырэ шапхьэм диштэрэ псэуалъэхэмкы зэтырагъэпсыхьагъэх. 2022 — 2023-рэ илэсхэм пстэумкы сомэ миллион 13-м нахьыбэ апэлуагъэхьагъ.

Ащ нэмыкылау 2023-рэ илэсым АР-м и Лъэпкы музей сомэ миллион 24,5-рэ кыфатлупшыгъ. Ллэшлэгъу пчъагъэ зыныбжэ плуаблэхэр, шэкыхэр, сурэтхэр, пкыгъо зэфэшхьафхэу ихьарзынэщхэм ащыуагъэхэр ифэшъуашэу, зэщымы-

кыу зэрахьанхэм пае лэмэ-псымэхэмкы, укьуаплэхэмкы, онлайн кьэгъэлъэгъонхэм апае псэуалъэхэмкы ыкы нэмыкыбэмкы музейр зэтырагъэпсыхьагъ. А пстэумэ яшлуагъэкы музейхэм ялофшлэн нахь гъэшлэгъонэу агъэпсын альэкы.

— Казань шыкылау лотхьабзэм анахь шхьагъэу тызцытегушылэгъэхэр мемориальнэ музейхэр ары. Непэ ащ фэдэу Адыгеим 3 ит: Андырхьое Хъусенэ ыцлэ зыхьырэр, Теуцожь Цыгъо иунэ-музей ыкы Кларэщэ Тембот илитературнэ музей. Ахэр уахътэм диштэу ялофшлэн сыдэуштыр зэпхьокышты? Члэхьэр зэблэпхьуных, бгъэкълэжыных плынышъ, ащыгъум ауасэ мэкълэды. Арэуштыр умышлыми, хэтэ зышлогъэшлэгъоныштыр? Мы упчлэм еплъыкылау фырылэр шольпырым илыкылохэм кьыралотыкыгъ, сыда плэм непэ ахэм ягумэкыгъохэр зэфэдэх. Илэсипшл пчъагъэхэм зы шапхьэм, теплэм илэу лоф ашлэ. Мемориальнэ музейр кьатыбэ унэм хэтмэ, Кларэщэ Тембот ыцлэ зыхьырэм фэдэу, гуцылэм пае, мультимедийнэ лэмэ-псымэхэр сыдэуштыр члэгъэуоштыр? Цыфэу ащ цыпсэухэрэм сыда алоштыр? Шылэх хэкыплэхэр кьыфэзыгъотыгъэ музейхэр. Джахэм шысэ атетхын, е ахэр тилофшлэнкы лэуытыплэ тшынкэ фае, — ело Кушъу Светланэ. — Ары нахь мышлэми, тимужейхэм язэтегъэпсыхьанкы мыщ фэдэ лэпылэгъу зэрагъотырэм тырыгушхон фае. Республикэм кьэралыгъо гъэпсыкылау зыхьугъэм илэсэи 100 илэгъокылау СССР-м инароуднэ депутатхэм я Апэрэ зэфэс зыщыкылау унэ-музейеу Хьакуры-нэхьаблэ дэтыр агъэцэкълэжыгъ, Лъэпкы

музейр игъэкълэжыгъэу агъэкълэжыгъ. Илофшлэныр зэпымыоу непи лъагъэкылауэ. Теуцожь Цыгъо ыцлэ зыхьырэ унэ-музейр чэзыум хэт, гъэцэкълэжыкы лотшлэнхэр ащи кьэжэх. Ащ нэмыкылау ежъ музейхэри лофынчэу шысхэп. Зэнэкьокыухэм, грантхэм ахэлажэх. Ары нахь мышлэми, ащ тыкышчыуштыр. Нахьышлу зэрэтшыштым ренэу ыуж тит.

Узэрыгушхон плъэкыштырэм ащыщ музейхэм зэкълэми Пушкинскэ картэмкы лоф зэраллэрэр. Муниципальнэ мэхьанэ зилэхэмкы Джэдэжэ районым икраеведческэ музейеу П. П. Тынченкэм ыцлэ зыхьырэр джырэклэ пэрыт. Мы илэсым пыкыгъэ уахътэм ныбжыкылау 201-рэ картэм иамалкы ащ ихьэклагъэх. АР-м и Лъэпкы музей икьэгъэлъэгъонхэр фэдэ пчъагъэкылау нахьыб. Республикэм ичлэплэ зэфэшхьафхэм клэлэеджакылохэр жьугъэу кьарэкыых. Непэ лъэпкы проектэу «Культурэм» исыдрэ лъэныкыуи фэдэу музейхэмкы лофэу зэшлуахьэрэм ары ипшээрэ шхьалэр — тарихьым иухьу-мэплэ унэхэр цыф кылауэ хьунхэр, зэ дэкыгъор афимыкыоу джыри зэ ыкы икълэрыкылау кьагъэзэжыгъэ ашыныр ары.

Шыушлэным пай:

Непэ Адыгеим шольыр ыкы муниципальнэ музей 8 ит, Кьокыплэм шыпсэурэ лъэпкыхэм яискусствэкылау Кьэралыгъо музейм икубтамэу республикэм шылар я 9-р. Ащ нэмыкылау музей кьогъупэ 30-м ехьу щэлажэ. Ахэм язэу Инэм дэтым музейцлэм икьыдэхынкылау тхьапэхэр ытыгъэх.

АНЦОКЪО Ирин.

Цыфхэм ящынэгъончъагъэ фэlorышлэу

Терроризмэ нэшанэ зыхэлъ бзэджэшагъэхэр псэолъэ зэфэшхьафхэм зэращызэхашэхэрэм, ащ епхыгъэ къэбар нэпцлэу агъэлүхэрэм апэшлуклогъэным фэгъэхьыгъэ loфтхьабзэ Мыекьюапэ щызэхашагъ.

Ащ хэлэжъагъэх АР-м хэгъэгъу клоцл loфхэмклэ и Министерствэ экстремизмэм пэуцужьыгъэнымклэ и Гупчэ ианалитическэ отдел ипашэу Гутлэ Рэмэзан, Мыекьюапэ къэлэ администрацием терроризмэм пэшлуклогъэнымклэ щызэхэщэгъэ комиссием иаппарат ипашэу Александр Ермиловыр, къэбар жьугъэм иамалхэм ялыклогъэх.

Муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекьюапэ» ишъолъыр рэхъатныгъэр ыкIи общественнэ щынэгъончъагъэр щыгъэпытэгъэнымклэ loфшлэнэу зэрэхъэхэрэм къатегуцылагъ Александр Ермиловыр. Ащ къызэрилуагъэмклэ, хэушъафыкыгъэ дзэ операциер зэрэрагъэжъагъэм епхыгъэу, УФ-м и Президентэу Владимир Путинэм иунашъоклэ Урысыем и Къыблэ ыкIи Гупчэ Федеральнэ шъолъырхэм ясубъектхэм ащышхэр терроризмэм пэшлуклогъэнымклэ гъэлъэшыгъэ шыклэм ишапхъэ техьагъэх. Ахэм Адыгэ Республикэри къахеубытэ. Ащ къыхэкIлэу общественнэ рэхъатныгъэр, транспортым, связым, энергетикэм ыкIи нэмыкIхэм япсэуалъэхэр къэушъу-мэгъэнхэр нахь агъэлъэшыгъ.

— Терроризмэм пэшлуклогъэнымклэ комиссием ипшъэрылъ шъхьалэхэм ащыщ терроризмэ нэшанэ зыхэлъ хъугъэ-шагъэхэр къэмыгъэхъугъэнхэмклэ шлэгъэн фаехэм е ащ фэдэ хъугъэмэ, зэрэзеклоушхэм, медицинэ ыкIи нэмыкI Iэнылэгъоу арагъэгъотын фаехэм афэгъэхьыгъэ къэбархэр икъоу цыфхэм алъыгъэ-Iэсыгъэнхэр. Мы илэгъыр къы-зыхъагъэм къыцегъэгъагъэу а loфым епхыгъэ хэутыгъэ 15 къэбар жьугъэм иамалхэм, социаль-

Ишъынэ Аслъан

нэ хъытыгъэхэм информационнэ къэбар 60 фэдиз къарагъэхъагъ. 2023-рэ илэгъым хэбзэукъоны-гъэхэр къэмыгъэхъугъэнхэм ыкIи цыфхэм ящылэныгъэ къэушъумэ-гъэным афэlorышлэрэ памятка 9000 фэдиз Мыекьюапэ цаго-щыгъ, — хигъэунэфыкыгъ Александр Ермиловым.

Джащ фэдэу терроризмэм пэшлуклогъэнымклэ комиссием ипашэу къыхыгъэ-щыгъэхэм ащыщ автомат шыклэм тетэу макъэ зыгъэлурэ системэм иloфшлэн къэлэ администрацием зэрэциублагъэр. Ар Мыекьюапэ и ЗыкI дежурнэ-диспетчерскэ къулыкъу епхыгъ ыкIи нэмыкI ухъумэкло къулыкъухэм зэпхыныгъэ адыри. Ошлэ-дэмышлэ loф е терракт къэхъунымыклэ шынагъо къызыуцурэм, цыфыбэ зыщызэрэуэгъоирэ чыплэхэм ар къащыхэнэщт. Цыфхэр лъэшэу къэ-

мыштэнхэу ащ къыlorэ тхыгъэр зэхагъэу-цагъ ыкIи Мыекьюапэ и чыплэ зэфэ-шъхьафхэм ащаушэтыгъ. Программэу «Къэлэ щынэгъончъэр» зыфиlorэм къыдыхэлъытагъэу илэгъэ зэкIлэлыклогъэм видеокамерэ 2600-м ехъу агъэуцун гухэлъ ял.

Гъэсэнэгъэм иорганizationsхэм щынэгъончъагъэр зэращызэхашагъэм мэхъанэ ратызэ уплъэкIунхэр ащызэрэхъэх ыкIи щыкIагъэу къыхагъэщыхэрэр зэрэдагъэ-зыжышхэм ыуж итых. Комиссием ипашэу зэрэхыгъэунэфыкыгъэмклэ, непэ ехъулэу муниципалитетым ишъолъыр ит гъэсэнэгъэ организацие 21-мэ шапхъэхэм атетэу щынэгъончъагъэр ащызэхашагъ.

Нэужым АР-м хэгъэгъу клоцл loфхэмклэ и Министерствэ илыклогъу Гутлэ Рэмэзан терроризмэм фэгъэхьыгъэ къэбар нэпцл-хэр зыгъэлүхэрэм якыхэгъэщынклэ loфэу ашлэрэм, пшъэдэжыгъэу арагъэхьырым къатегуцылагъ.

— Терроризмэм фэгъэхьыгъэу къэбар нэпцлхэр нахьыбэрэмклэ дунэе хъытыур къызфагъэгъэдэ-зэ агъэлүх. Аужырэ илэгъэхэм нафэ зэрэхъугъэмклэ, терроризмэ нэшанэ зыхэлъ хъугъэ-шагъэм епхыгъэу къэбарыр къу-лыкъухэм, организацие зэфэ-шъхьафхэм яэлектроннэ адрес къафырадзэ ыкIи а зы къэбарыр УФ-м ишъолъыр зэфэшъхьафхэм а зы уахътэм афатлуныцын алъэ-кы. Ахэм якыхэгъэщын къулы-къухэм акIуачIэ зэхэлъэу дэ-лажъэх нахь мышлэми, loфыр къызэрыклогъу цытэп. Сыда loмэ бзэджашлэхэм агъэгъэдэрэ сервисхэр IэкIыб къэралыгъоухэм е джыдэдэм геополитическэ ныеу тилэ Украинэм яехэу къы-чIэкIы. Арышъ, икъоу ахэм шъэдэжыгъэу ядгъэхьыгъэу хъу-рэн. Арэу цытми, мы лъэныкъом епхыгъэу уголовнэ loф 19 къызэIутхыгъэ, 18-м «алъапсэ» IэкIыб къэралыгъоухэм ащылэу дгъэунэфыгъэ. Мыщ фэдэ бзэджашлэгъэу зе-зыхъэхэрэм хъапс илэгъэи 8 — 10 атыралъхъэ, — къылуагъ Гутлэ Рэмэзан.

Мыщ фэдэ уголовнэ loфхэм язэхэ-фынкIэ техникескэ къэкIуаплэу агъэ-федэрэр зэрэбэм даклоу, псынклэу зэ-фашыжыныхэ алъэкIырэн. Гумэклыгъор дэгъэзыжыгъэным фэшI къулыкъушлэхэм чанэу loф ашлэ нахь мышлэми, ахэр зезыхьэрэ бзэджашлэхэр IэкIыб къэ-ралыгъоухэм зэращыпсэухэрэм фэшI клэу-х гъэнэфагъэ афашын алъэкIырэн.

loфтхьабзэм икIлэхым журналистхэм яупчIэхэм игъэкIотыгъэ джэуапхэр къа-ратыжыгъэ.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Щынэгъончъэ гъогу дэгъухэр

Лъэпкъ проектэу «Щынэгъончъэ ыкIи шэпхъэшлүхэм адиштэрэ гъогухэр» зыфиlorэм тегъэпсыхъагъэу республикэ автомобиль гъогу «Мыекьюапэ – Джаджэ – Псыбай – Зеленчукскэр – Карачаевск» зыфиlorэм къыхиубытэрэ гъогу loхыщэу километри 5 фэдиз хъурэр агъэцэкIэжы.

А республикэ гъогур автомобиль гъогу зэхэубытагъэхэм язы loхъэу щыт. Ащ къыкIырэр а гъогум республикэ ыкIи район гупчэхэр зэрэзэрипхыхэрэр ары. Ащ нэмыкIлэу еtlани районми, республикэми яэкономикэ ихэхъоныгъэкIи, гъунэгъу шъолъырхэм яхэхъоныгъэкIи мэхъанэ гъэнэфагъэ ил.

Сомэ миллиони 110-рэ зыплэхуашт гъэцэкIэжыны loфхэм афэгъэгъагъэр под-ряднэ организациеу «Шэуджэн ДРСУ-р» ары. Лъэпкъ проектым къыды-хэлъытагъэу мыщ шылажъэхэрэм апэрэп ащ фэдэ loфшлэнхэр федеральнэ шап-хъэхэм атетэу загъэцэкIэхэрэр. Подряд-нэ организацием ил лабораторие гъэнэ-фагъэ. Асфальтыр зэрэзэхэгъэкIухъагъэм, ащ хэлъын фаер зэкIэ икъоу зэрагъэфе-дагъэм ыкIи нэмыкIхэм алъэплэх.

Жьоныгуаклэм иапэрэ мафэхэм а гъогу loхъхэм япхыгъэ loфшлэнхэр аухы-

гъэх. Гъогубгъухэр зэрищыкIагъэм тетэу зэтырагъэлпсыхъагъэх, тамыгъэу атетын фаехэр агъэуцугъэх, зыщыкIэгъэ чы-плэхэр агъэтхыгъэх.

Агъэкощырэ эксперт лабораторием ишлуагъэкIэ loфшлэным изаказчикэу Гъэlorышлэлэу «Адыгеяавтодорым» лъэпкъ проектхэм атегъэпсыхъагъэу гъэцэкIэжыны loфэу зэшлуахыгъэхэм яуплъэкIун ащ лыпытэу зэхещэ. Ста-ционар лабораторием ушэтын loфтхьа-бзэхэр зыщызэрэхыгъэхэрэ нэужыр ары техникэм ыльэныкъокIэ шапхъэхэр икъоу къыдалъытагъэхэмэ нафэ къызы-хъурэр. «Адыгеяавтодорым» гъэцэкIэ-жыны loфшлэнхэмклэ иотдел ипашэу Дмитрий Бороненкэм къызэрилуагъэмклэ, асфальтыр илужъагъэкли, хэлъын фае-хэмкли шапхъэхэм адештэ.

Ащ фэдэ лабораторнэ уплъэкIунхэр ищыкIагъэх, сыда loмэ технология-

«Адыгеяавтодор»

клэхэр, амал зэфэшхьафхэр яloфшлэн къыщызыфагъэгъэдэнхэмклэ ахэм яшлуа-гъэ къэкIо.

АгъэцэкIэжыгъэ гъогу loхъым изытэт иуплъэкIун хэлэжъагъэх Адыгэ Респу-бликэм псэопъэшлынымыклэ и Министерствэ джэ щызэхэщэгъэ общественнэ Сове-тым илыклогъэр.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Зыныбжъ хэклотагъэхэу ыкли сэкъатныгъэ зилэхэу плэлъэ кыхъэм кыклоцл узылъыплъэн фаехэу
Адыгеим исхэм яфэлэ-фашлэхэр зэрагъэцэклэхтэ шыклэу агъэнэфагъэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Юфшлэнымрэ цыфхэр социальнэу ухъумэгъэн-хэмрэклэ УФ-м и Министерствэ иунашъу N 895-р зытетэу «Зыныбжъ хэклотагъэхэу ыкли сэкъатныгъэ зилэхэу плэлъэ кыхъэм кыклоцл узылъыплъэн фаехэу Адыгеим исхэм яфэлэ-фашлэхэр зэрагъэцэклэхтэ шыклэу агъэнэфагъэр 2024-рэ илэсым УФ-м шызэшохыгъэ зэрэхъуштым ехылабгъ» зыфилоу 2023-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 27-м кыдэклыгъэм тегъэ-псыхыгъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ышыгъ:

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу N 200-р зытетэу «Зыныбжъ хэклотагъэхэу ыкли сэкъатныгъэ зилэхэу плэлъэ кыхъэм кыклоцл узылъыплъэн фаехэу Адыгеим исхэм яфэлэ-фашлэхэр зэрагъэцэклэхтэ шыклэу агъэнэфагъэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфилоу 2023-рэ илэсым Юныгъом и 6-м кыдэклыгъэмкэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъуагъэхэр, 2023, N 9) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) а 1-рэ разделым ия 3-рэ пункт ия 2-рэ гушылухыгъэ хэт гушылэхэу «хэушъафыкыгъэ дзэ операцием» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылэхэу «улэ-шыгъэ зэлуплэныгъэхэм яветеранхэр — хэушъа-фыкыгъэ дзэ операцием хэлажъэхэр» зыфилохэр тхыгъэнхэу;

2) я 2-рэ разделым ия 7-рэ пункт ия 5-рэ подпункт хэт гушылу «зэхъэгъэнхэр» зыфилохэрэм ычылплэ гушылу «аделэгъэныр» зыфилохэр тхыгъэнхэу;

3) я 8-рэ разделым ия 51-рэ пункт ия 2-рэ подпункт мыщ фэдэ гушылухыгъэкэ хэгъэхьыгъэнхэу:

«программэу «Сымаджэм лыплъэгъэным фэгъэза-гъэм илэпылэгъу» зыфилохэрэм тетэу зэрэзеклохтэ шыклэр нахь игъэклотыгъэу агурыгъэлогъэнымкэ игъоу афалъэгъухэрэр гуадзэм диштэу гъэунафы-гъэнхэу.»;

4) я 12-рэ разделым ия 76-рэ пункт ия 2-рэ подпункт мыщ тетэу тхыгъэнхэу: «Псауныгъэр зыпкъ игъэуцожыгъэным тельытэгъэ техническэ амалхэр плэлъэ гъэнэфагъэкэ кызыфагъэфедэнхэу аратыхэ-зэ ашынэу игъоу афалъэгъуагъэнхэу.»;

5) я 14-рэ разделым:
а) я 80-рэ пункт хэт гушылэхэу «социальнэ ко-ординаторы» зыфилохэрэм ычылплэклэ гушылэхэу «шю-льыр ыкли чылплэ координационнэ гупчэхэм яло-фышлэхэр» тхыгъэнхэу;

б) я 82-рэ пункт хэт гушылэхэу «социальнэ ко-ординаторы» гупчэм илофышлэу щыт» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылэхэу «шюльыр ыкли чылплэ коор-динационнэ гупчэхэм ялофышлэу зехищэрэ юфтыа-бзэхэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

в) я 83-рэ пункт хэт гушылэхэу «социальнэ ко-ординаторы» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылэхэу «шюльыр ыкли чылплэ координационнэ гупчэхэм ялофышлэхэр» тхыгъэнхэу;

г) я 84-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнхэу:
«84. Чылплэ координационнэ гупчэм илофышлэу ипшъэрылхэр шюльыр координационнэ гупчэм ило-фышлэу игъэуэу зэшлуехы.»;

6) я 26-рэ пункт кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэнхэу;

7) я 15-рэ пункт хэт гушылэхэу «социальнэ ко-

ординаторы» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылэхэу «шюльыр ыкли чылплэ координационнэ гупчэхэм ялофышлэхэр» тхыгъэнхэу;

8) я 4-рэ пункт ия 4.3-рэ подпунктым кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэнхэу;

9) гуадзэу N 11-м:

а) я 4-рэ пункт хэт гушылэхэу «координационнэ гупчэр» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылу «гупчэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

б) я 5-рэ пункт хэт гушылэхэу «социальнэ ко-ординаторы» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылэхэу «шюльыр ыкли чылплэ координационнэ гупчэхэм ялофышлэхэр» тхыгъэнхэу;

10) гуадзэу N 12-м:

а) я 5-рэ пункт ия 2-рэ подпункт хэт гушылэхэу «социальнэ координаторы» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылэхэу «шюльыр ыкли чылплэ координационнэ гупчэхэм ялофышлэхэр» тхыгъэнхэу;

б) я 19-рэ пункт ия 2-рэ подпункт хэт гушылэхэу «социальнэ координаторхэр» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылу «лофышлэхэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

11) гуадзэхэу N 13-мрэ N 14-мрэ мы унашъом игуадзэхэу N 1-мрэ N 2-мрэ адиштэхэу шыгъэнхэу.

2. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кышыубла-гъэу мы унашъом кыуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет
и Тхьаматэу КІЭРЭЩЭ Анзаур

к. Мыекыуапэ,
жоныгуаклэм и 3, 2024-рэ илэс
N 60

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ унагъохэу сабыибэ зэрысхэм ыкли щылэныгъэм чылплэ зэжъу ригъэуцуагъэхэм
яунэхэм машом закыщиштэмэ макъэ кьэзгъэлун зыльэкышт пкыгъохэр ахэгъэуцогъэнхэмкэ
Шапхэхэм зэхъоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылабгъ

Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъу N 1479-р зытетэу «Урысые Федерацием машом зы-кымыштэнымкэ Шапхэхэм шагъэнэфагъэхэр ухэ-сыгъэнхэм ехылабгъ» зыфилоу 2020-рэ илэсым Ю-ныгъом и 16-м аштагъэм ия 851-рэ пункт гъэцэклагъэ хъуным пае унашъо сэшлы:

1. Адыгэ Республикэм щыпсэурэ унагъохэу сабыибэ зэрысхэм ыкли щылэныгъэм чылплэ зэжъу ригъэуцуа-гъэхэм яунэхэм машом закыщиштэмэ макъэ кьэз-гъэлун зыльэкышт пкыгъохэр ахэгъэуцогъэнхэмкэ Шапхэхэм мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр афэшлы-гъэнхэу:

1) я 7-рэ пункт хэт гушылэхэу «кьоджэ псэу-плэхэм» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылэхэу «чылплэ зыгъэлорышлэжыным икыулыкьухэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

2) мыщ фэдэ кьэуаклэ зилэ я 10.1-рэ пункт хэт хэгъэхьыгъэнхэу:

«10.1. Зыгорэклэ унэхэм ахагъэуцорэ ащ фэдэ

пкыгъохэр кьутагъэхэу зыхъуклэ, чылплэ зыгъэло-рышлэжыным икыулыкьухэм ыкли Урысыем и МЧС АР-мкэ и Гъэлорышлэплэ шъхалэ мэфэ 3-м кыклоцл унэхэу гъэнэфагъэхэр ыштэнхэм пае лъэлу тхылъ лэклагъэхэу.»

3) я 12-рэ пункт хэт гушылэхэу «кьоджэ псэу-плэхэм» зыфилохэрэм ачылплэклэ гушылэхэу «чылплэ зыгъэлорышлэжыным икыулыкьухэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу.

4) мыщ фэдэ кьэуаклэ зилэ я 11.1-рэ пункт хэт хэгъэхьыгъэнхэу:

«11.1. Зыгорэклэ ащ фэдэ пкыгъо иунэ хагъэу-цоным пае унагъом лъэлу тхылъ кытынэу фэмые хъумэ, гуадзэу N 8-м диштэу лъэлу тхылъ кытынэу зэрымыдагъэм фэгъэхьыгъэ унашъор Урысыем и МЧС Адыгэ Республикэмкэ и Гъэлорышлэплэ шъхалэ лэкла-гъэхэу ащкэ унэхэу гъэнэфагъэ ащ ыштэнхэм пае.»

2. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Юфшлэным-

рэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ сайтэу телекоммуникационнэ хытыум щырилэм ыкли Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэклэ-кэ кыулыкьухэм яофициальнэ Интернет-сайт аригъэ-хъанэу;

— кыыхаутыным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ кьэс кьыдэкырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъуагъэхэр» зыфилохэрэм алэкигъэхъанэу.

3. Мы унашъом игъэцэклэн зэрэклорэм лыплъэнэу министрэм игуадзэу Р. А. Дауыр фэгъэзэгъэнхэу.

4. Цыфхэм яфэлэ-фашлэхэм ягъэцэклэн фэгъэзэгъэ гупчэхэм япащэхэм мы унашъор алэклэгъэхьыгъэнхэу.

5. Зыклэтхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кыуачлэ илэ мэхъу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

к. Мыекыуапэ,
мэлылфэгъум и 15, 2024-рэ илэс
N 79

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъоу N 66-р зытетэу
«Зыныбжъ хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэм ягъэцэклэн фэгъэзэгъэ кьэралыгъо
учреждениехэм фэлэ-фашлэхэр зэрагъэцэклэн фаехэмкэ шапхэу щылэхэм зэхъоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм
ехылабгъ» зыфилоу 2024-рэ илэсым мэлылфэгъум и 1-м кыдэклыгъэм кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэным фэгъэхьыгъ

Джыреклэ кыуачлэ зилэ хэбзэгъэуцугъэм диштэным пае унашъо сэшлы:

1. Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социаль-нэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъоу N 66-р зытетэу «Зыныбжъ хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэм ягъэцэклэн фэгъэзэгъэ кьэралыгъо учреждениехэм фэлэ-фашлэхэр зэрагъэцэклэн фаехэмкэ шап-хэу щылэхэм зэхъоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылабгъ» зыфилоу 2024-рэ илэсым мэлылфэ-

гъум и 1-м кыдэклыгъэм кыуачлэ имылэжъэу лытэгъэ-гъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ сайтэу телекоммуникационнэ хытыум щырилэм ыкли Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэклэ кыулы-кьухэм яофициальнэ Интернет-сайт аригъэхъанэу;

— кыыхаутыным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ кьэс кьыдэкырэ официальнэ

тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхъуагъэхэр» зыфилохэрэм алэкигъэхъанэу.

3. Мы унашъом игъэцэклэн зэрэклорэм лыплъэнэу министрэм игуадзэу Р. А. Дауыр фэгъэзэгъэнхэу.

4. Зыклэтхэхэрэ мафэм кышыублагъэу мы уна-шъом кыуачлэ илэ мэхъу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

к. Мыекыуапэ,
мэлылфэгъум и 15, 2024-рэ илэс
N 81

Кадастрэ Иофшлэнхэр заублэщтым ехьыллэгъэ мэкъэгъэу

2024-рэ ильэсым жьоныгуаклэм и 15-м кыщегъэжъагъэу 2024-рэ ильэсым шэклогъум и 16-м нэс муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» икадастрэ кварталхэу 01:08:0518012-мрэ 01:08:0518014-мрэ кадастрэ Иофшлэнхэр ащагъэцэклэщтых заказчикым — Адыгэ Республикэм мылькыу зэфыщытыклэхэмклэ и Комитет — 2024-рэ ильэсым жьоныгуаклэм и 15-м дашыгъэ къэралыгъо зэзэгъыныгъэу N 0176200005524000698-р зытетым диштэу почтэ адресыр: Адыгэ Республик, къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр, 12

электрон почтэр: komimra@mail.ru
телефонхэр: 8 (8772)52-42-36, Комитетым итхьаматэ игуадзэу О. С. Казначевская. 8 (8772)52-49-70, чыгухэм ягъэфедэнклэ отделым ипашэу О. Н. Теницкая, 8 (8772) 52-00-86;

заказыр зыгъэцэклэрэр: ППК-у «Роскадастр»;
юридическэ лицэр: правовой компаниеу «Роскадастр»;

кадастрэ инженерым ыльэкъуацл, ыцл, ятацл: Чыржын Мурат Мухьарбий ыкьор;

кадастрэ инженерхэм яорганизациеу кадастрэ инженерыр зыхэтыр: «Кадастрэ инженерхэм я Союз» иассоциацие;

кадастрэ инженерхэм яорганизацие хэтым ирегистрационнэ номерэу кадастрэ инженерхэм яорганизацие хэтхэм яреестрэ итхэгъэр: А — 1981;

физическэ лицэм фэгъэхьыгъэ къэбархэр кадастрэ инженерхэм яорганизацие хэтхэм яреестрэ зырагъэхьэгъэ мафэр: 29.12.2023-рэ иль.;

почтэ адресыр: Адыгэ Республик, къ. Мыекъуапэ, Юннатхэм яурам, 9;

электрон почтэр: otelkadzem@mail.ru;
телефоныр: 88772593046+2236

2. 2015-рэ ильэсым бэдзэогъум и 13-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 218-р зытетэу «Амыгъэкошырэ мылькур къэралыгъо регистратиие зэрашырэм ехьылагъ» зыфилорэм ия 69-рэ статья ия 4-рэ лах диштэу амыгъэкошырэ мылькыу ыпэклэ учетым хэгъэуцагъэклэ алытагъэхэр е 2015-рэ ильэсым бэдзэогъум и 13-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 218-р зытетэу «Амыгъэкошырэ мылькур къэралыгъо регистратиие зэрашырэм ехьылагъ» зыфилорэм ия 69-рэ статья ия 9-рэ лах диштэу зыкъэбархэр амыгъэкошырэ мылькыу клэ къэралыгъо реестрэ зыклым рагъэхьан алыкышхэр зыхэхэм фитыныгъэ ял кадастрэ Иофшлэнхэр агъэцэклэхэу заублэщтым ехьыллэгъэ мэкъэгъэу ия 1-рэ пункт зигугъу кышырэ кадастрэ инженерым — кадастрэ Иофшлэнхэр зыгъэцэклэрэм амыгъэкошырэ мылькыу хэм яхьыллэгъэ материалхэу, документхэу алэклэщхэр, 2015-рэ ильэсым бэдзэогъум и 13-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 218-р зытетэу «Амыгъэкошырэ мылькур къэралыгъо регистратиие зэрашырэм ехьылагъ» зыфилорэм ия 21-рэ статья ия 1-рэ, ия 9-рэ лаххэм зэрашыгъэнэфэгъэ шыклэм тетэу амыгъэкошырэ мылькур зэрыер къэзыушыха-

тырэ документхэм якопиехэу алэпэ зыклэдзэжыгъэхэр лэклагъэхьанхэу.

3. Кадастрэ Иофшлэнхэр агъэцэклэхэу заублэщтым ехьыллэгъэ мэкъэгъэу кызыхаутирэм щегъэжъагъэу мэфэ 30-м кыклогъ амыгъэкошырэ мылькур — чыгу лаххэр, псэуалэхэр, унэхэр, псэолгъэ ныкшошхэр зихэхэм фитыныгъэ ял кадастрэ инженерым — кадастрэ Иофшлэнхэр зыгъэцэклэрэм амыгъэкошырэ мылькур зытетхэгъэм иэлектрон почтэ ыкли (е) ипочтэ адрес яхьыллэгъэ къэбархэр лэклагъэхьанхэу амыгъэкошырэ мылькур зиём ехьыллэгъэ къэбархэр амыгъэкошырэ мылькыу клэ къэралыгъо реестрэ зыклым рагъэхьаным ыкли кадастрэ Иофшлэнхэм яклэуххэмклэ чыплэм икартэ-план ипроект игъэхьазырын зэраухыгъэмклэ, чыгу лаххэм ягъунапкъэхэм ягъэнэфэнклэ комисиим зэхэсыгъо зэрэзехищэрэмклэ ахэм макъэ ягъэулыгъэным пае.

4. Амыгъэкошырэ мылькыу хэу кадастрэ Иофшлэнхэр зыгъэцэклэщт чыплэм итхэр зихэхэр кадастрэ Иофшлэнхэм ягъэцэклэн пэрыоху фэхьухэ хуштэп, графикым шыгъэнэфэгъэ уахтэм диштэу кадастрэ Иофшлэнхэр зыгъэцэклэрэм амыгъэкошырэ мылькыу клэ псэуалэхэм яклэуланэу амал рагъэгъотын пае.

5. Кадастрэ Иофшлэнхэм ягъэцэклэнклэ графикыр:

N п/п	Кадастрэ Иофшлэнхэр зыгъэцэклэщт чыплэр	Кадастрэ Иофшлэнхэр заублэщтым уахтэр
	Адыгэ Республик, муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» икадастрэ кварталхэу 01:08:0518012-р, 01:08:0518014-р	2024-рэ ильэсым жьоныгуаклэм и 15-м кыщегъэжъагъэу 2024-рэ ильэсым шэклогъум и 16-м нэс

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхагъэклэзэ общественнэ организациеу «Адыгэ Республикэм ибзыльфыгъэхэм я Союз» зыфилорэм 2024-рэ ильэсым субсидиехэр зэрэлэклагъэхьащтхэ Шыклэр ухэсыгъэным ехьыллэгъ

Урысые Федерациеу бюджетымклэ и Кодекс ия 78.1-рэ статья ия 1-рэ пункт, Урысые Федерациеу и Правительствэ иунашъоу N 1782-р зытетэу «Урысые Федерациеу ишюльырхэм ябюджетхэм кыхагъэклэзэ ахыщэу субсидии е грант фэдэу юридическэ лицэхэм, унэе предпринимательхэм, джащ фэдэу товархэр къэзышыхэрэм, фэло-фашлэхэр зэшло-зыыххэрэм алэклагъэхьэхэрэмклэ Шапхэхэр ухэсыгъэнхэм ехьыллэгъ» зыфилоу 2023-рэ ильэсым чъэпыогъум и 25-м кыдэкыгъэм, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм 2024 — 2026-рэ ильэсхэмклэ иреспубликэ бюджет ехьыллэгъ» зыфилорэм

ия 10-рэ статья атегъэпсыхьагъэу унашъо сэшлы:

1. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхагъэклэзэ общественнэ организациеу «Адыгэ Республикэм ибзыльфыгъэхэм я Союз» зыфилорэм 2024-рэ ильэсым субсидиехэр зэрэлэклагъэхьащтхэ Шыклэр ухэсыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ сайтэу телекоммуникационнэ хытыуым щырилэм ыкли Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэкло кыулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайт аригъэхьанхэу;

— кыхаутиным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс кыдэкырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъо-гъэхэр» зыфилорэм алэклигъэхьанхэу.

3. Мы унашъом игъэцэклэн зэрэклорэм лыплъэнхэу министрэм игуадзэу Р. А. Дауыр фэгъэзэгъэнхэу.

4. Официальнэу кызыхаутирэ мафэм кыщыублагъэу мы унашъом кыуачлэ илэ мэхьу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

къ. Мыекъуапэ, мэлылфэгъум и 23-рэ, 2024-рэ ильэс N 97

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъоу N 64-р зытетэу «Шьон пытэхэр, наркотикхэр ыкли токсическэ веществохэр зыгъэфедэгъэхэм лэпылэгъу язытирэ организациехэм ахыщэу агъэклодырэм пэлухьащт субсидиехэу 2024-рэ ильэсым аратышхэр зыфэдизышхэм ехьыллэгъ» зыфилоу 2024-рэ ильэсым гъэтхэпэм и 26-м кыдэкыгъэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Джырэклэ кыуачлэ зилэ хэбзэгъэуцугъэм диштэным пае унашъо сэшлы:

1. Пэублэр мыщ тетэу тхыгъэнхэу:

«Адыгэ Республикэм и Законэу N 150-р зытетэу «Шьон пытэхэр, наркотикхэр, токсическэ веществохэр зыгъэфедэгъэхэм лэпылэгъу ятыгъэнымклэ Иофшлэнымрэ язэхэщэн ехьыллэгъ» зыфилоу 2022-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 29-м кыдэкыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъо-гъэхэр, 2022, N 12; 2023, N 6) ия 1-рэ статья ия 1-рэ лах диштэу»;

2. Я III-рэ разделым ия 14 — 15-рэ пунктхэр хэгъэхьогъэнхэу:

«14. Организациер зэхэагъэклэжы е нэмыкл горэм

хэгъэхьажы зыхьуклэ зэзэгъыныгъэ тедзэу ашырэм юридическэ лицэу а Иофшлэнымрэ фэгъэзагъэ хуштыр щэгъэнафэ.

15. Организациер зэхэагъэклэжы е зэтырауты зыхьуклэ зэзэгъыныгъэм ратхэ организациеу ыгъэцэклэн фэгъэу зэшлуимыхыгъэхэм апэлухьанхэу шытыгъэ субсидииер Адыгэ Республикэм ибюджет зэрагъэкложырэ.

2. Къэбар-правовой отделым:

— Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ исайт, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэкло кыулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайт кырагъэхьанхэм пае унашъор алэклигъэхьанхэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэм», джащ фэдэу мазэ къэс кыдэкырэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъо-гъэхэр» зыфилорэм кыхаутиным пае алэклигъэхьанхэу.

3. Унашъом игъэцэклэн зэрэклорэм сэ сшъхьэклэ сылпылэнхэу зыфэсэгъазэ.

4. Официальнэу кызыхаутирэ мафэм кыщыублагъэу мы унашъом кыуачлэ илэ мэхьу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

къ. Мыекъуапэ, жьоныгуаклэм и 3, 2024-рэ ильэс N 107

«Уахътэмрэ шлэжьи́мрэ»

Къоклыплэм шыпсэурэ лъэкхэм яискусствэклэ Къэралыгъо музейм икьутамэ Хэгъэгу зэошхом фэгъэхыгъэ къэгъэлъэгъонэу «Уахътэмрэ шлэжьи́мрэ» зыфилорэр щэкло.

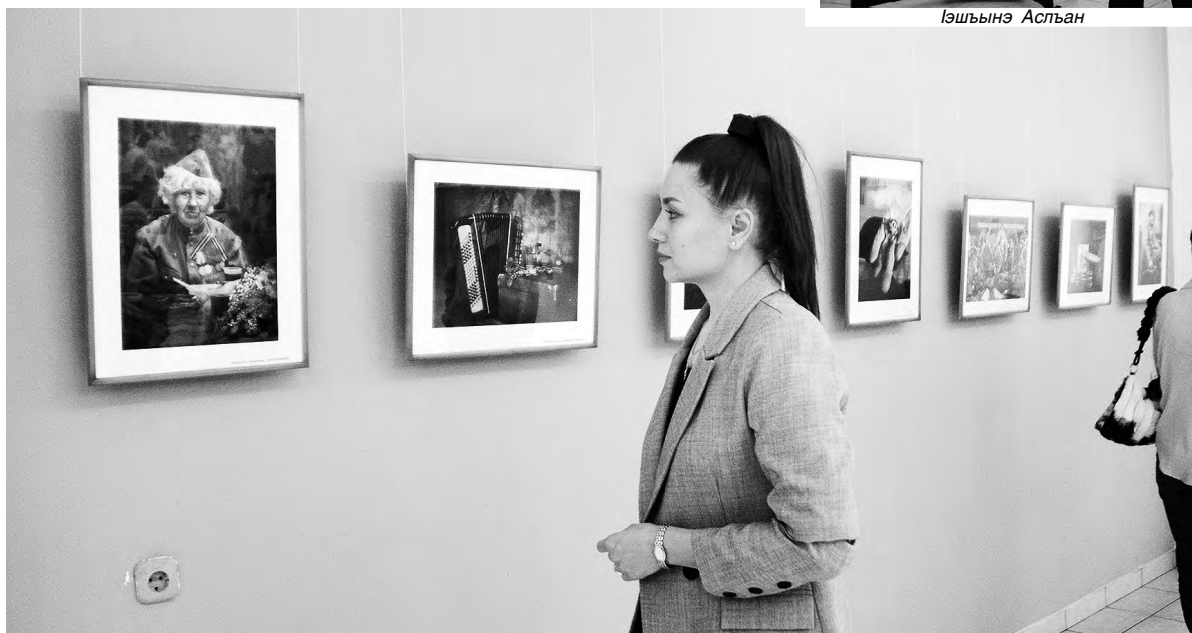
Къэгъэлъэгъоным Урысыем исурэттеххэм я Союз икьутамэу Адыгэ Республикэм шылэр, Мыекъуапэ икьэлэ сурэттех клубэу «Лэгъонакъэ» зыфилорэр ащ клэщакло фэхъугъэх.

Зэхыхьэр къызэлъуихыгъ АР-м

тинэрылэгух. Ащклэ тхьашъуегъэпсэу яслэмэ сшлюигъу Урысыем исурэттеххэм я Союз икьутамэу Адыгэ Республикэм шылэм, Мыекъуапэ икьэлэ сурэттех клубэу «Лэгъонакъэ». Сурэтхэр заом хэлэжъагъэхэм

Иэшынэ Асплан

культурэмклэ иминистрэ игуадзэу Кушъу Светланэ.

— Непэрэ къэгъэлъэгъоным тицылэныгъэ къытфэзыухъумэ-гъэ дзэкълэпхэм шхьащэ афэтшыным тыфэзыщэрэ лэфтхьабз. Шылэныгъэм, шлэжьи́м къапкырыкълрэ сурэтхэр непэ

къатегушылэх. лашэм имызакъоу, лэмэ-псымэу дзэкълэпхэм агъэфедэщтыгъэхэр къагъэлъагъо. Адыгеим ичлыопс идэхагъэ сурэтхэмклэ къэзылуатэхэрэм Хэгъэгу зэошхом итарихъ ухащэ. Теклоныгъэм игушлуагъо зынэгъу къыкълэщырэ цыфхэр тапашхьэ

къырагъэуцо. Пыйхэр тичлыгу къызытебанэхэм лъыр шагъэ-чъагъ, заом цыф пчъагъэ хэ-клодагъ. Лыхъужьныгъэ зезыхъэгъэ тидзэкълэпхэм мамыр щылакълэр къытфаухъумагъ, — къылуагъ Кушъу Светланэ.

Теклоныгъэм фэгъэхыгъэ

къэгъэлъэгъоным сурэттех 23-мэ ялофшлэгъэ 70-рэ щызэхэу-гъогагъ.

Адыгэ Республикэм исурэттеххэм яклуб ипашэу, АР-м культурэмклэ изаслуженнэ лэфышлэу Аркадий Кинос къылуагъ мы сурэтхэр тарихым къызэрэхэнэжыщтыгъ.

Адыгеим изаслуженнэ сурэтышлэу Еутых Саидэ илофшлэгъэ «Теклоныгъэм фэгъэхыгъ» зыфилорэр лыхъ хэклотагъэу, къын зыпэкълэпхэм фэгъэхыгъ. Заом ихъазаб искусствэм ыбзэкълэ сурэтышым къегъэлъагъо.

Музейм ипашэу Шъуапцлэкъо Аминэт сурэттеххэр зэошхом фэгъэхыгъэ лэфшлэнхэм чанэу зэраделажьэрэр хигъэунэфыкълыгъ. Тарихым лъапсэу илэр тчыгъупшэ зэрэмыхъуштым къытегушылэгъ, зэгъэпшэнхэр ышлыгъэх. Зэхэщаклохэм пшъэрылэ шхьалэу

ялэр хэгъэгум иухъумаглохэм ямэхъанэ къэлэтыгъэныр ары. Шлэжъ ялэу ныбжыкълэхэр плугъэнхэр пшъэрылэ шхьалэу зэрэщытыр къыдалытагъ, ащ епхыгъэу зэхэщаклохэм къэгъэлъэгъоным агъэпсыгъ.

— Шылэныгъэр гушлуагъорэ гукъаорэкълэ зэхэт. Тикъэралыгъо зэошхом Теклоныгъэр къызэрэщыдихыгъэр гушлогъошху. Хъазаб мэшлэшхом хэклэдэгъэ лыхъужьхэм къытфашлагъэр тчыгъупшэ хууштэп. Заом тыфаеп, мамыр щылакълэ терэл, — къылуагъ Адыгэ Хасэм хэтэу Мэщфэшлэ Нэдждэт.

лофтхьабзэм нэбгырабэ къеклоплагъ, анахъ гушлуагъор ахэм ныбжыкълэбэ зэрахэтыр ары.

Къэгъэлъэгъоным мэкьюогъум и 17-м нэс Мыекъуапэ щызэлъухыгъэщт.

ЛЪЭПШЫКЪО
ФАТИМ.

Къэрэмышхъужь ащ фэдэ зао!

Шынджые гурыт еджаплэу N 24-м иклэлэеджаклоу Талъэкъо Дамир Теклоныгъэм и Мафэ ипэгъоклэу чылэм шыщ Хьарэхъу зэшитфэу Хэгъэгу зэошхом хэклэдагъэхэу саугъэт зыфагъэуцугъэхэм афэгъэхыгъэу къытхыгъэр къыхэтэуты.

Заор! Сыдэу гушылэ мэхъаджа! Къызэпигъэджагъ ащ тичлыгуи, тиогуи, тикъали, тикъуаджи! Пый мэхъаджэр тыхэгъэу къибэнагъ. Клочлэ пытэу ащ пэуцужыгъэх экълэ тицыфхэр. Къиныгъ, къын дэдагъ а зэо мэхъаджэр къэзыгъэжъагъэм ыпсэ лухыгъэныр. Зао! Къэсыгъ ар адыгэ къуаджэм. Ныхэм нэпсыр къячъэхы, ятэхэм, яклэлэхэм, ялахылхэм — экълэ хэгъэгум ицыфхэм агу зыгъэбэгыгъэ хъазабэу къафыкълэ-кыгъэм имэкъэгъэлугъэх ахэр. Хулыфыгъэу зыныбжыкълэ заом луханхэ къызтефэхэрэм, а гушылэ тхьамыкълэгом агучлэ ыгъэсысыгъэми, къызхагъэщыгъэп. «Чыгур къэмыштэу укъэмышт, сиклал!» зылогъэ ным игушылэхэр быракъ афэхъугъ! Заом ианых мэшлэ лыгъэ зэридзагъэмэ ащыц Хьарэхъухэм

яунагъо. Хьэрэхъо Долэрэ Чэбэхъанрэ унэгъо экълужь дахэ ялагъ. Яклэлитф зым нахы зыр нахъ лорышлэу псэуцтыгъэх. Зэшитфыри зэуж итхэу заом кълугъэх. Джа мафэм къыщегъэжъагъэу Чэбэхъан гъолпыжын хъумэ, плэклорым ошэу-рыр тырихыти, пхэм тегъуалъхъэщтыгъ. Ауштэу ышлымэ иклэлэмэ нахъ апэблагъэ хъугъэу ылытэщтыгъэ. Чэщ мычъыабэ къекълугъ Чэбэхъан. Гукълэ иклэлэхэр зэпикълухъэщтыгъэ чэщ реным. Сыд фэдиз нэпс ригъэхыгъэр?! «Заом пая шъузыклэсплугъэр, сиклэлэ дышъэх!» — джаш фэдэу ягупшысэщтыгъ. Ным ыгукълэ ышлэщтыгъ иклэлэмэ къарыклорэр. Зым ыуж зыр итэу Хьэрэхъомэ къэбар гомылухэр къафахыгъ, яклэлитф я Хэгъэгу къаухъумэзэ фэхыгъэх. Чэбэхъанэ лыхъужьитф къылыфныу,

ыплунэу насып зэлэм, илэжыгъэп ащыц лукълэжыныу, ащыц ихъэдашхыи теплъэжыныу. Ащ нахъ тхьамыкълэго мэхъужъа? Гоу зэгоутыгъэм фэщэчыжъа? Зы ныклэ къын баш, зы унэгъо лыхыклэ — лыящ!

**О цыфыгур! Сыдэу адэ
Щэлэгъэшхо о уи!
Тхьамыкълэгоу, игъоджэшхоу
О пфэщэчырэр къэпчыгъуай.
Угъуыгъэмэ о устыни,
Умыжъуагъэмэ, утэкъони...**

Гухэкълэ нахъ мышлэми, а зэо мэхъаджэм къэлыжыгъэхэм япчъагъэ нахъ макълэ мэхъу зэпыт, ахэм экълэми ягугъу тшыныр тэ, псаухэм, къыттефэ. Мы чыгум шыпсэухэрэм шъуащыгъупшэщтэп! Ветеранэу непэ къытхэтхэм псауныгъэ пытэ шъуилэнэу, шъуиуагъшлэ кълыхъэ хъунэу сышъуфэлъао!

«Жьуагъохэр чыгум щитэкъухьагъэх...»

Адыгэ быракъым фэгъэхыгъэ лффтхьабзэхэр марафон шьыклэм тетэу мэфэ пчъагъэхэм хылушъо Шапсыгъэ шырагъэклогыгъэх.

Лъапкъым ибыракъ и Мафэ аужырэ илэсхэм игъэклогыгъэу шапсыгъэмэ хагъэунэфыкыштыгъ, ау мыгъэ ар анахь лъэгэлэ инхэм алъынэсэу, къалэу Шъачэ ыкли Тлопсэ районым ит чылэгъо пчъагъэ кы-хагъэлажъэзэ зэрэзыхагъэер апэрэ. Мы мэфэклым лъапкъ зэфэшхьафхэр зэрипхыгъэх. Ныбжьыкълэхэу тарихьым, адыгэ шэн-хабзэхэм язэгъэшлэн лъэшэу пылхэм ягуетыныгъэ, джащ фэдэу къоджэ общественникхэм яшуагъэклэ мэфэкл мафэр дэхэ дэдэ хьугъэ.

Адыгэу дунаим шыпсэхэрэр эклэ зэрыпэгэрэ быракъ уцышъоу жьогъо пшыкълутлурэ щэбзищэу шызэблэдзыгъэхэмрэ зытешыхьагъэхэр — адыгэмэ ятарихь чыгоу Хэкужъым игъусэу, джащ фэдэу адыгабзэм даклоу лъапкъыр зэзыпхырэ тамыгъэ шъхьал. Лъапкъ мэфэклэу адыгэхэр зы-шыпсэурэ чыплэ пстэуми ащы-хагъэунэфыкырэм хэбзэ хэ-хыгъэ илэ хьугъэ. Гъэ къэс, мэ-пылфэгъум и 25-м, адыгэмэ языкыныгъэ къызылотыкырэ быракъым имэфэкл нэбгырэ минипш пчъагъэ зэрешаллэ, ахэр нахьыбэ мэхьу зэпыт. Хылушъом шыпсэурэ шапсыгъэхэ-ри мы лффтхьабзэм нахь чанэу хэлажъэхэу аублагъ.

Тлопсэ районым ит къуаджэу Псыбэ эклэмэ апэу быракъым имэфэкл хагъэунэфыкынуу шырагъэжъагъ.

— Къэлэцлыкълэу ыгыплэу «Колобок» зыцлэм члэс къэлэцлыкълэу нахьыжъхэм картоным ыкли пхъэцалэмэ быракъхэр ахашыкыгъэх, ахэр дышъэ жьуагъохэмкълэ ыкли зэблэдзыгъэ щабзэхэмкълэ агъэкларэкла-гъэх, — къыфалотагъ гъзэтэу «Адыгэ макъэм» къэлэцлыкълэу ыгыплэм илофышлэмэ. — Ахэм япашэу Аллалэ Хъарет мастер-класс ублэлэ еджаплэм щеджэрэ къэлэцлыкълэмэ къафи-

турэм и Унэ илофышлэхэр ыкли къоджэдэсхэр хэлэжъагъэх.

Къуаджэу Хьаджыкълэу лффтхьабзэ гъэшлэгъонхэр мы мафэхэм шыкълуагъэх.

— Тэ типшъэрылпыр тита-мыгъэмэ ямэхьанэ, ахэр къы-зхэкълэжъэхэр, лъэплагъэу ялэр къэлэцлыкълэмэ зэхьадгъэшлыкълэ-ныр ары, — къелуатэ къэлэцлыкълэу ыгыплэу N 97-м ипашэу Марина Баглаевам. — Тикъэ-ралыгъо исыд фэдэрэ чыплэ укышыхьугъэми, о къэплон лъэкълышт: «Мыр си Хэгъэгу». Цыфым цлэрэ лъэкълуацлэрэ

Ныбэ Анзор

имылэхэу зэрэмыпсэхушъуштым фэдэу Хэгъэгури шылэшъу-штэп быракъы, герби, гимни имылэхэу.

Мэфэкл программэм хэтэу шыухэр зекълуагъэх, быракъхэр

адыгэ джэгъу шызэхашагъ, адыгэ культурэм и Гупчэу Псылуапэ дэтым итворческэ купмэ къа-гъэхъазырыгъэ концертыр къа-тыгъ. Хьаджыкълэу шызэхашагъэ мэфэкл лффтхьабзэм Шъачэ ыкли Тлопсэ районым якъуаджэхэм культурэм и Унэу адэтхэм яло-фышлэхэр хэлэжъагъэх. Спорт зэнэкъокъумэ къэлэцлыкълэмэ якъулайныгъэ къащагъэлэ-гъуагъ, лъапкъ джэгукълэхэр ашлогъэшлэгъоныгъэх.

Къалэу Шъачэ хэхьэрэ по-селкэу Ахинтам игъэклогыгъэ мэфэкл зэхэхэу мэлылфэгъум и 30-м шызэхашагъэмкълэ адыгэ быракъым и Мафэ фэгъэхыгъэ мэфэкл лффтхьабзэхэр аухыгъэх. Псыбэ, Агуй-Шапсыгъэ, Шъха-фит, Къэлэжэ ыкли Хьаджыкълэу къакълэпыкълэу эстафетэр лъа-гъэклогатъ Шэхэкълэу къоджи-тлэмэ ащыпсэхэрэм.

Общественнэ-патриотическэ лффтхьабзэм къыдыхэлъы-тагъэу ар чыплэ адыгэ ныб-жыкълэхэмрэ ТОС-м и Советэу «Кичмай» зыфилорэмрэ зеха-щагъ, шыу зеклоныр, автомо-

графическэ ансамблэу «Шапсы-гъэмэ янартхэр» зыфилорэмрэ орэдылоу Нэпсэу Саидрэ кон-церт къатыгъ, хабзэ зэрэхьу-гъэу, ахэм адыгэ джэгур къа-кълэпыкълуагъ, мэфэкл жьогъоу-стхьокълэ лффтхьабзэр зэфашы-жыгъ.

...Лъапкъ мэфэклэу адыгэ быракъым и Мафэ адыгэ пэпчэ ежэ зэрэфаеу хэгъэунэфыкылы. Поселкэу Ахинтам шыщ Лыф Руслъанэу илэс пчъагъэхэм адыгэ пхъэшхьэ-мышхьэ чыг-хэм якъэлэтыжъын дэлажъэрэр адыгэ быракъыр ылыгъэу къу-шхьэу Фышт дэклоягъ, ащ тетэу илэпкъэгъухэм шлуфэс къари-хыгъ, къафэгъушлуагъ.

Лыфхэмрэ Шагуджхэмрэ ялыкълэхэм къэлэ-пыхьужъэу Волгоград адыгэ быракъым и Мафэ шыхагъэунэфыкылыгъ. Ша-псыгъэ лъакъохэм ащыщ ллэуж заулэхэм адыгэ быракъхэр алыгъхэу Мамаев луашхьэм шылагъэх, Адыгеим икълалэхэу ыкли ипшъашхьэхэу Сталинград

Мэлылфэгъум и 28-м мэфэкл зэхэхэхэр псыхъоу
Аше къыпэлэу къуаджэхэм ащыреклогыгъэх.
Лъапкъ марафоныр къапхъотагъ поселкэхэу Ашанэ-рэ Шъхьафитрэ, джащ фэдэу ар лъагъэклогатъ
къуаджэхэу Къэлэжэ, Лыгъотх, Хьаджыкълэу.

тыгъ, шапсыгъэ дэжъые быра-кълэу джэгухэм ащагъэфедэрэр зэралырэ шьыклэр къафилотагъ.

Мы мафэм Псыбэ флешмобрэ адыгэ джэгурэ шыкълуагъэх, ащ къэлэцлыкълэхэр, къэлэеджакълэхэр, къэлэегъаджэхэр, къоджэ куль-

агъэбыбатэзэ автомобильхэр къызепэчъагъэх, гъогоу «Шъха-фит — Къэлэжэ — Хьаджыкълэу» зыфилорэм рычъагъэх, Шюикълэу шыщ хореографическэ ансам-блэу «Жьогъобыным» зыкылы-шыгъ, Къэлэжъым ныбжьыкълэ

биль къызепэчъэныр ыкли къэлэцлыкълэмэ афэгъэхыгъэ спорт-гъэчэфын программэр рагъэ-клогыгъ, лъапкъ шхыныгъохэм-кълэ лффтхьабзэм хэлажъэхэрэр ахьэклагъэх, къэлэцлыкълэу хорео-

къэзыгъэгъунагъэхэм, фашист техакълэхэм къатезыхьыжъгъэ-хэм ахэтыгъэхэм яшлэжэ агъэ-лъаплэу ясаугъэт дэжэ лухьа-гъэх.

Ныбэ Анзор.

Художественнэ гимнастикэр

Шъачэ шыклуагъ

Художественнэ гимнастикэмкӀэ Урысые зэнэкьокьухэр къалэу Шъачэ шыклуагъэх. Турнирым хэлэжъагъэх ыкӀи гъэхъэгъэшлукхэр ашӀыгъэх Мыекьопэ спорт еджаплэу В.С. Максимовым ыцӀэ зыхьырэм зыщызыгъасэхэрэм.

Мы зэнэкьокьухэр ябгӀонэрэу зэхашэх. Мызэгъэгум къэралыгъом ишӀольыр 25-мэ къарыкӀыгъэ спортсменкэ 1000 фэдизмэ заушэтыгъ.

Тренерэу Яна Цеханович ыгъэсэрэ пшъашӀэхэм Адыгеир къагъэлэгуагъ. Спортым имастерхэм япрограммэ къыдыхэлъытэгъэ зэнэкьокьум къащыхъэщыгъ республикэм икӀэлэ шъхьалэ щыпсӀурэ Милена Капковар, ащ я 4-рэ чыплӀэр къыдыхыгъ. Зыныбжы ильэс 14-м ехъугъэхэм якуп ар хэтыгъ. Джащ фэдэу Анастасия Ким Урысыем спортымкӀэ имастер хъугъэ, Елизавета Годынюк спорт разряд къыфагъэшъошагъ.

Шахматхэр

Анахьлъэшхэр къэнэфагъэх

ШахматхэмкӀэ зэнэкьокьу гъэшлӀэгонхэр Мыекьуапэ шыклуагъэх. Республикэм икӀэлэ шъхьалэ дэт гурыт еджаплӀэхэм япӀублэ классхэм арысхэм якомандэхэм заушэтыгъ.

Гъэсэнэгъэм иорганизации 6-мэ ялыкӀокхэр зэнэкьокьугъэх. АпӀэрэ такыкхэм къащегъэжъагъэу пӀэрытныгъэр зыубытыгъэр гурыт еджаплӀэу N 17-р ары, ащ очко 17 ригъэкьугъ, текӀоныгъэр къыдыхыгъ. Къэнэгъэ хагъэунэфыкӀырэ чыплӀитӀур къыдзыхыщтхэр аужырэ турым къэнэфагъ. Мыекьопэ гимназиэу N 22-м икӀэлэеджакӀохэм ятӀонэрэ чыплӀэр къафагъэшъошагъ, гъэсэнэгъэм игупчэу N 18-р ящӀнэрэ хъугъэ.

ХагъэунэфыкӀырэ чыплӀэхэр къыдзыхыгъэхэм зӀкӀэми щытху тхылъхэр ыкӀи медальхэр афагъэшъошагъэх.

Футбол

Команди 6 хэлажъэ

ФутболымкӀэ Адыгеим ичемпионат къыдыхэлъытэгъэ зичэзыу ешӀӀэгухэр командэхэм ялагъэх. «Кошхьаблэмрэ» Мыекьопэ районым икомандэу «Урожаймрэ» непэ зедешӀӀэщтых. Тульскэм ифутболистхэр блӀкӀыгъэ турнирым ичемпионхы, ау ахэм блӀкӀыгъэ ешӀӀэгур ашӀуахыгъ.

Командэхэм ешӀӀэгъоу ялагъэр зэфӀэдизӀ. Кошхьаблэхэм апӀэрэ къекӀокӀыгъомкӀэ аужырэ зӀукӀӀэгъу ялӀэщтмэ, Теуцожь районыр къэзыгъэлъэгъорэ «Чэчэнаим» зы ешӀӀэгъу нылӀп илагъэр. ЖьоныгуакӀэм и 19-м ар джырэ уахътэм апӀэрэ чыплӀэм щыт «Кавказым» дешӀӀэщт. ЖьоныгуакӀэм и 20-м «АГУ-р» «Мыекьуапэм» лӀукӀӀэщт. ЗӀкӀэмкӀи чемпионатым команди 6 хэлажъэ.

Командэхэр зыдӀэщыт чыплӀэхэр ыкӀи очко пчъагъэу рагъэкьугъэр:

1. «Кавказ Адэмый» — 9.
2. «АГУ» — 6.
3. «Кошхьабл» — 4.
4. «Урожай» — 3.
5. «Чэчэнай» — 1.
6. «Мыекьуапэ» — 0.

Къатхэхэрэм яшӀошӀрэ редакцием иеплъыкӀэхэмрэ зэтемыфӀэнхэ алъӀэкӀыщт.

НӀклубгъор зыгъэхъазырыгъэр БЗЭШУ Асхьад.

Зэхъышагъэр ыкӀи къыдзыхыгъэхэр:

АР-м лъӀэпкӀэ ИофхэмкӀэ, ІӀкӀыб къэралхэм ащыпсӀурэ тилъӀэпкӀэ-гъухэм адырӀӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къӀбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет

Адресыр:
385000

къ. Мыекьуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдӀэщыгъэр:

385000,

къ. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къаӀихырэр А4-кӀэ заджӀэхэр тхьапӀэху зипчъагъэкӀэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дӀлӀгъу, шрифтыр 12-м нахъ цӀыкӀунэу щытӀӀ. Мы шапхъэхэм адимыштӀэр тхыгъэхэр редакцием зӀкӀегъӀоужыхы.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

УФ-м хэутын ИофхэмкӀэ, телерадиокъэтынхэмкӀэ ыкӀи зӀлгы-ІӀсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплӀэ гъӀорышӀанӀ, зӀраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗӀкӀэмкӀи пчъагъэр

4121
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 812

Хэутыным узчыкӀӀтхӀнэу щыт уахътӀэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкӀӀтхӀгъэхэ уахътӀэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалӀэр
МӀщӀӀӀкӀы С. А.

Редактор шъхьалӀэм игуадзӀэр
ТӀу З. Дз.

ПшъӀэдӀкӀыжы зыхьырэ секретарыр
Тхьаркъошъо А. Н.